

**Управління освіти і науки Сумської міської ради
Сумський дошкільний навчальний заклад (ясла-садок) № 25
«Білосніжка»**

**К О Н С У Л Ь Т А Ц І Я
«Трудові десанти на екологічній
стежині»**

***Правильно поставленим трудове виховання
можна вважати лише тоді, коли діти
братимуться
за працю так само охоче, як за гру.***

Людина розвивається духовно й фізично тільки в праці. Без праці вона деградує. Будь-які спроби уникнути продуктивної праці призводить до негараздів і для особистості, і для суспільства. З цього приводу К.Ушинський писав: «Якби люди винайшли філософський камінь, то біда була б ще невелика: золото перестало б бути монетою. Але якби вони знайшли казковий мішок, з якого вискакує все чого душа забажає, або винайшли машину, яка цілком заміняє всяку працю людини, то самий розвиток людства припинився б: розбещеність і дикість полонили б суспільство».

Важливий аспект психологічної підготовки підростаючого покоління до праці – формування у нього почуття самовідповідальності, розуміння необхідності самому піклуватися про себе. Як справедливо стверджує О.Вишневський: «Почуття самовідповідальності сприяє розвитку в характері людини таких необхідних для життя і діяльності рис, як підприємливість, ініціативність, творчість. Коли ці риси стають характерними для більшості людей, то суспільство має шанс досягнути господарського успіху і добробуту».

Сьогодні, якщо ми запитаємо дитину дошкільника або й старшого віку про те, що необхідно робити, аби життя складалося успішно й щасливо, то навряд чи почуємо: «Працювати!». В кращому випадку почуємо: «Добре вчитися!».

Ставлення сучасних людей до праці змінилося. Щоб поліпшити його, треба переглянути систему знань про працю дорослих членів суспільства, які отримують діти, змінити ставлення до людей праці і сформувати у дітей працелюбність, як одну з базових якостей особистості. Знання стимулюють розвиток моральних почуттів у дітей та спонукають їх до діяльності. Тому таким важливим є правильний вибір інформації про трудову діяльність дорослих, яку ми подаємо дітям.

Ставлення дитини до праці дорослих формується на основі знань, отриманих з різних джерел: від вихователів у дитячому садку, з художньої літератури, мультфільмів та кінофільмів, бесід та розповідей дорослих або дітей та з власного досвіду спілкування з людьми різних професій, спостережень за їхньою діяльністю.

Трудове виховання – одна із складових системи гармонійного розвитку дітей дошкільного віку. Базисом трудового виховання є певна сума знань, доступних і цікавих для дошкільника, позитивний рівень їх прийняття та осмислення. Народна педагогіка здавна була проникнута ідеями трудового виховання дітей, яке починали з раннього віку. Використовуючи працю, як засіб морального, фізичного, інтелектуального, естетичного розвитку

дитини,наші пращури оспівували і звеличували її в піснях і в казках,акумулювали квінтесенцію мудрості у прислів'ях та приказках,що від діда-прадіда передавалися нащадкам і дійшли до наших часів.

Завдання трудового виховання зумовлені загальнолюдськими потребами життя людини в суспільстві та в природному середовищі. До них належать:

1)формування в людини любові до праці як її природної потреби, необхідності активної життєдіяльності;

2)забезпечення соціально-психологічних умов для підтримання і розвитку фізичного та психічного напруження особистості, з метою утримання членів суспільства на достатньому рівні працездатності;

3)формування у вихованців умінь і навичок у певних видах продуктивної праці;

4)виховання поваги до праці людей та бережливості до результатів праці.

Принципи,на яких ґрунтується трудове виховання,досить вдало сформулював В.О.Сухомлинський:

1)єдність трудового виховання і загального розвитку – морального, інтелектуального, естетичного, фізичного;

2)розкриття,виявлення,розвиток індивідуальності в праці;

3)висока моральність праці,її суспільно корисна спрямованість;

4)раннє залучення до продуктивної праці;

5)різноманітність видів праці;

6)постійність,безперервність праці;

7)наявність рис продуктивної праці дорослих у дитячій праці;

8)творчий характер праці,поєднання зусиль розуму і рук;

9)наступність змісту трудової діяльності,умінь і навичок;

10)загальний характер продуктивної праці;

11)посильність трудової діяльності;

12)єдність праці і багатогранного життя.

У процесі трудового виховання в сім'ї,а також у загальноосвітніх навчально - виховних закладах важливо творчо підходити до реалізації вимог цих принципів.

Трудове виховання – тривалий процес. По суті він охоплює все життя людини,Проте його основи закладаються в дитинстві. Значною мірою риса працьовитості людини є моральною категорією і належить до загально -

людських морально-духовних цінностей. Тому так важливо в ранньому дитинстві сформувати психологічні засади працелюбства людини.

Одним із основних шляхів (напрямку) трудового виховання є екологічна стежина.

Перебуваючи у дошкільному закладі діти, відповідно до програми, прилучаються до різних видів трудової діяльності в них насамперед формуються вміння та навички обслуговуючої праці. Форми трудового виховання на екологічній стежині вирізняються своєю різноманітністю. До них можна віднести заняття праці, гуртки, студії, трудові десанти тощо.

Трудове виховання є складовою частиною всебічного гармонійного розвитку особистості. Тому загальні методи виховання також мають бути ефективно використані в системі трудового виховання: переконування, приклад, вимога, вправи, вправляння, схвалення, осудження.

РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ОРГАНІЗАЦІЇ ТРУДОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У ДОШКІЛЬНИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ.

1. Створити всі умови для організації трудової діяльності в дошкільному навчальному закладі (куточки у групових кімнатах і на ділянці; самообслуговування, господарсько-побутова праця, праця в природі, ручна праця; наявність у куточку природи праці виробів, виконаних руками дорослих; обладнання та матеріали для ручної праці відповідно до програмових вимог та віку дітей).

2. Формувати в дітей уявлень про працю дорослих, ставлення до праці людей: (обізнаність щодо професій дорослих; відносини, мотиви участі в трудовій діяльності, проведення сюжетно-рольових ігор).

3. Формувати у дітей навички планування роботи (добір способів виконання, визначення трудових операцій, порядок їх виконання тощо).

4. Формувати у дітей навички організації праці (розподіл обов'язків, добір необхідного обладнання, доцільність його розміщення на робочому місці).

5. Формувати у дітей навички додержання порядку (дбайливе ставлення до обладнання, чистота робочого місця під час діяльності, прибирання).

6. У своїй роботі використовувати різноманітні прийоми керівництва працею дітей (показ, пояснення, вправляння, допомога, вказівка, контроль, оцінка тощо).

7. Здійснювати індивідуальний та диференційований підходи до навчання трудових дій.

8. Забезпечити методичний кабінет художньою, методичною літературою з даного питання.

9. Вивчати та впроваджувати в практику своєї роботи передовий досвід з питань організації трудовою діяльністю дошкільників у дошкільному навчальному закладі.

